

BIULETYN

ZWIĄZKU POLSKICH KAWALERÓW MALTAŃSKICH

SUWERENNEGO RYCERSKIEGO ZAKONU SZPITALNIKÓW ŚW. JANA JEROZOLIMSKIEGO,
ZWANEGO RODYJSKIM I MALTAŃSKIM

POMOCY MALTAŃSKIEJ

Konstytucje Zakonne wymagają, by Związki Narodowe odbywały co roku Konwent sprawozdawczy. Raz na pięć lat ZPKM odbywa konwent o donioslejszym znaczeniu – wtedy jego członkowie decydują w czyste ręce powierzyć stery Związku na kolejne 5 lat. Ostatni Konwent miał zdecydować zapewne o kilkudziesięciu najbliższych latach. Oto bowiem zebrane Damy i Kawalerowie przyjęli nowy Statut. Poprzedni przetrwał 68 lat. W pierwszym numerze *Biuletynu* Kanclerz Związku wyjaśnił dla czego wymagał on zmian. Dodajmy więc tylko, że obecny Statut wyraźnie nawiązuje do poprzedniego. W Zakonie bowiem, tak jak i w całym Kościele to, co nowe nie jest wrogiem starego, ale przeciwnie – ze starego wyrasta.

Ten Konwent był szczególny przede wszystkim pod innym względem. Był to pierwszy po wojnie Konwent oficjalnie zarejestrowanego Związku. Opatrzność pozwoliła Związkowi nieprzerwanie istnieć *de facto*, *de iure* istnieje on od zeszłego roku. Mimo, że wolę rejestracji wyrażały oba odbyte w Kraju Konwenty, przez splot wielu okoliczności sprawa się dosyć przeciągnęła. Szczególny charakter tego Konwentu podkreślał fakt, że Wielkie Magisterium przysłało nań swego delegata w osobie ks. Georga von Hohenberga.

Dwa fakty zasługują na szczególne podkreślenie. Pierwszy to bardzo wysoka frekwencja. Jest to zresztą charakterystyczne dla ZPKM, co z uznaniem podkreślał na poprzednim Konwencie reprezentujący Wielkie Magisterium fra' Norbert Kinsky. Na marginesie dodajmy, że jest to tym bardziej godne podziwu, że znaczna część Członków Związku mieszka poza Polską. Drugi fakt to niezwykła jednomyślność zebranych. Dość powiedzieć, że we wszystkich głosowaniach notowano pojedyncze głosy sprzeciwu.

According to the Constitution of the Order, an Assembly should be held annually for reporting purposes. Once in five years the Polish Association convenes a more important assembly at which the members decide who will take over the leadership for the next 5 years. The last Assembly made decisions which will no doubt shape the next few decades, as the Knights and Dames ratified a new Statute. The previous one had been in effect for 68 years. In the first issue of the *Bulletin* the Chancellor explained why the Statute required modification. But the present Statute is a continuation of the former one. In the Order, just as in the whole Church the new is not the enemy of the old, but evolves out of the old. The Assembly was special for other reasons, too. It was the first Assembly after World War II of an officially registered Association. Whereas the mysterious working of divine providence allowed the Association to continue its existence *de facto*, it has existed *de iure* only since last year. Although two previous Assemblies had voted to register the Association, circumstances caused registration to be postponed for some time. The special character of the Assembly was also emphasized by the presence of Prince Georg von Hoheberg delegated by the Grand Magistry.

Two facts about this Assembly should be stressed. First, the very high attendance. But this is characteristic of our Association, a fact which was approvingly noted by fra' Norbert Kinsky representing the Grand Magistry at a former Assembly. We should add that it is especially admirable given that a significant number of Members of the Association live abroad. The second fact was the exceptional unanimity of the delegates. Expressions of dissent were limited to the votes of single persons.

Redakcja

Redaction

Od redakcji
From the Editor

Drugi numer *Biuletynu* jest odmienny od pierwszego, jest bowiem dwujęzyczny. Postanowiliśmy dodać angielskie tłumaczenie zamieszczanych w nim tekstów przez wzgląd na te Damy i tych Konfratów – Członków naszego Związku, którzy nie znają języka polskiego, a także naszych przyjaciół z zagranicy. Mamy nadzieję, że Biuletyn odtąd zawsze ukazywać się będzie w takim kształcie językowym. Nie możemy tu nie wspomnieć o wspaniałomyślności Konf. Tadeusza Mireckiego i p. Zygmynta Turek, którzy zechcieli dokonać przekładu większości tekstu. Z wielką wdzięcznością przyjęliśmy dar naszego Naczelnego Kapelana, który wyraził zgodę na przedruk i tłumaczenie Jego książki o duchowości członków Zakonu Maltańskiego. Poszczególne jej rozdziały będą zamieszczane w kolejnych numerach.

Zapewne stałą rubryką stanie się prezentacja poszczególnych placówek Pomocy Maltańskiej, tym razem Przychodni Onkologicznej w Poznaniu. Redakcja zaprasza wszystkich współpracowników Pomocy Maltańskiej, by przybliżyły naszym Czytelnikom swoją pracę.

Doroczne spotkanie „świętojańskie” odbędzie się w kościele św. Maksymiliana Kolbego 17 czerwca o godzinie 11. Najserdeczniej wszystkich zapraszamy.

This *Bulletin* is different, because it is bilingual. We decided to add English translations for the benefit of those Dames and Knights, members of our Association who do not know Polish, and our friends abroad. We hope that the *Bulletin* will remain bilingual. We gratefully acknowledge the work of Ms. Zyga Turek and Confrere Tadeusz Mirecki, who agreed to translate most of the texts. We sincerely thank our Chaplain who gave his consent for the reprint of his book on the spirituality of members of the Order. Consecutive chapters of this book will be presented in subsequent issues of the *Bulletin*.

We plan to describe the work of Maltese Aid. This time it is the Oncology Outpatient Clinic in Poznań. We encourage our readers to share with us their experiences.

We invite our members to the Holy Mass on St. John day 17 th of June 11 a.m.

Ś. P.

Ludwik Dembiński

Kawaler Maltański

Knight of Malta

zmarł w Warszawie 5 lutego 2000

Członek naszego Związku od roku 1985. Wybitny prawnik i dyplomata, działacz katolicki, sekretarz generalny Pax Romana w latach 1967-71, profesor uniwersytetu w Quebecu, dyrektor naukowy i profesor Instytutu Spraw Międzynarodowych w Kamerunie w latach 1973-83, profesor Instytutu Studiów Międzynarodowych w Genewie w latach 1983-92, wieloletni profesor KUL, ambasador przy stałym przedstawicielstwie RP przy ONZ, dyrektor Biura Szkoleń MSZ. Został pochowany w Laskach.

Member of our Association since 1985. Prominent lawyer and diplomat, active member of catholic organisations, Secretary General of Pax Romana between 1967 and 1971, professor of the University of Quebec, scientific director and professor of the Institute of International Affairs in Cameroon between 1973 and 1983, professor of the Institute of International Studies in Geneva between 1983 and 1992, professor of the Catholic University in Lublin, ambassador of Poland at the UN, director of the Bureau of Continuing Education at the Ministry of Foreign Affairs. He was buried in Laski.

Ś. P.

Jan Nielubowicz

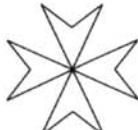
Kawaler Maltański

Knight of Malta

zmarł w Warszawie 2 lutego 2000

Członek naszego Związku od roku 1988. Wybitny lekarz chirurg i uczony, wychowawca wielu pokoleń lekarzy. Profesor Akademii Medycznej w Warszawie, przez dwie kadencje jej rektor i Kierownik Kliniki Chirurgii Naczyń Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk liczących towarzystw naukowych, doktor honoris causa 6 wydziałów. Odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski i Komandorią z gwiazdą Orderu Świętego Sylwestra Papieża.

Member of our Association since 1988. Prominent surgeon and scientist, tutor of many generations of physicians, professor of the School of Medicine in Warsaw, its rector for two terms and head of the Department of Vascular Surgery, Member of the Polish Academy of Sciences and numerous societies, doctor honoris causa of 6 faculties. He was awarded the Cross of the Order of Poland's Revival and the Commandery with star of the Order of Saint Sylvester the Pope.

Zarząd Związku Polskich Kawalerów Maltańskich

SUWERENNEGO RYCERSKIEGO ZAKONU SZPITALNIKÓW ŚWIĘTEGO JANA JEROZOLIMSKIEGO ZWANEGO RODYJSKIM I MALTAŃSKIM
(Zarząd wybrany został na pięcioletnią kadencję na Konwencie w dniu 9 listopada 1997 r., a zatwierdzony został przez Wielkie
Magisterium w dniu 4 grudnia 1997)

Board of the Polish Association of the Sovereign Military Order of the Knights Hospitallers of St. John of Jerusalem, Rhodes and Malta

*(The Board was elected for 5-year term by the General Assambly convened on 9 November 1997, and appointed by the Grand
Magistry on 4 December 1997).*

Prezydent Honorowy / Honorary President
JE Władysław hr. Tarnowski

Prezydent / President
Juliusz hr. Ostrowski

I Wiceprezydent / I Vice – President
Witold Sulimirski

II Wiceprezydent / II Vice – President
Andrzej Krzeczonowicz

Kanclerz / Chancellor
Jacek hr. Broel Plater

Szpitalnik / Hospitaller
Dr Krzysztof Moczurad

Skarbnik / Treasurer
Maciej bar. Heydel

Członkowie Zarządu / Members of the Board
Jacek hr. Mycielski Jan Olizar Władysław hr. Tarnowski

Komisje wybrane na Konwencie w dniu 13 listopada 1999 r., zatwierdzone 7 grudnia 1999 r.
Committees elected by the Assambly convened on 13 November 1999, appointed on 7 December 1999

Komisja Badawcza / Committee on Genealogy
członkowie / members zastępcy / deputies
Lech Sulimirski, Stanisław Deskur Kacper hr. Krasicki, Jacek Jarnuszkiewicz

Komisja Dyscyplinarna i Etyki / Committee on Discipline and Ethics
członkowie / members zastępcy / deputies
Tadeusz de Virion, x. Kazimierz Królak, Jacek Międzobrodzki, Jan Łastowiecki
Roger Morawski

Komisja Rewizyjna / Committee of Auditors
członkowie / members zastępcy / deputies
Edward Mier-Jędrzejowicz, Jerzy Baranowski, Edward Deskur, Adam Leszczyński
Włodzimierz Mier-Jędrzejowicz

Delegat do spraw komunikacji wybrany 9 listopada 1997, a zatwierdzony 4 grudnia 1997
Delegate for Communication appointed on 13 November 1999, approved on 7 December 1999
Stanisław August Morawski

Fot. Janusz Podlecki

Stoją od lewej / from left to right:
Krzysztof Moczurad, Witold Sulimirski, Juliusz Ostrowski,
Andrzej Krzeczonowicz, Jacek Broel Plater, o. Regis N. Barwig

Miłość i solidarność braterska *Fraternal charity and solidarity*

Listy św. Jana stanowią arcydzieło Bożej miłości, opisując czego wymaga doskonałość w miłości braterskiej. Żaden chrześcijanin, a tym bardziej żaden kawaler maltański nie może być obojętny tym listom, które stanowią niejako drogowskaz wypełniania woli Bożej w miłości. Z drugiej strony, listy św. Pawła, jakkolwiek wypełnione odniesieniami do chrześcijańskiej miłości bliźniego, w sposób szczególny kładą nacisk na potrzebę solidarności pomiędzy tymi, którzy wierzą w Chrystusa. Innymi słowy ci, którzy wierzą w Chrystusa, pokładają w Niem nadzieję i miują Go, są nierozielnie złączeni w Jego miłości, miłości, która stanowi podstawę wiecznej solidarności, która charakteryzuje duszę chrześcijańską.

Miłość i solidarność braterska stanowią istotę obcowania świętych. Prawdziwie spożywając Ciało i Krew Pańską w Eucharystii jesteśmy złączeni we wspólnocie z Nim i z sobą nawzajem, tak, że stajemy się członkami Jego jednego Ciała. Obecność Chrystusa stanowi źródło i punkt szczytowy, wręcz tętno życia Ewangelicznego w miłości i jedności.

Z tego wynika pojednanie, które charakteryzuje duszę oddaną Bogu. Szczególnie tyczy się to kawalerów – bo czyż można wyobrazić sobie udaną karawanę [*rejs stanowiący obowiązkową zaprawę rycerską dla wstępujących do Zakonu (przyp. red.)*], która nie byłaby zjednoczona i przesiąknięta duchem miłości i solidarności. A to dlatego, że w naszej ludzkiej naturze jest tyle rzeczy, które nas mimo woli dzielą i alienują. Kawaler winien być prawdziwie wdzięczny za to, że to właśnie życie i miłość Chrystusa silnie utwierdza go w jedności z braćmi, którzy – tak jak on – wiedzą dobrze, że sami mogą niewiele, ale wspólnie, a zwłaszcza w Jezusie Chrystusie, mogą wszystko.

Pojednanie jest istotnym elementem życia chrześcijańskiego. *Oxford English Dictionary* poświęca bardzo wiele szpalt na objaśnienia tego wyrazu (*reconciliation*). Wszystkie dają się w jakiś sposób zastosować do naszego życia religijnego i naszych przepisów zakonnych. Jedno wszakże znaczenie określone jest jako rzadkie i przestarzałe: mianowicie to w którym wspomniane słowo staje się synonimem „zaspokojenia” (*appeasement*). Przeto i w naszym życiu, życiu tych, którzy pragną poznawać doskonalej Chrystusa w swoich braciach, „pojednanie” nie jest równoznaczne z „zaspokojeniem”.

Nasza braterska solidarność i miłość jako Kawalerów jest umocniona przez to, że wszyscy zaakceptowali wolę Bożą i wyruszyli w pielgrzymowanie w którym dążymy do wspólnego i niezmiennej celu.

Pielgrzymka, w której uczestniczymy jest dla wszystkich jedna, to znaczy nie indywidualistyczna, ale podjęta wspólnie z naszymi braćmi z Zakonu św. Jana, ramię w ramię, w duchowej jedności która przedstawia nowy lud Boży – Jego Kościół.

Na drodze owego pielgrzymowania uczymy się wyrozumiałości, nie takiej wszakże, która byłaby wymuszona, ale takiej, która bierze swój początek z braterskiej miłości. Uczymy się miłosierdzia i chęci noszenia jeden drugiemu brzemią. Uczymy się przyjmować siebie nawzajem, tak jak Bóg przyjmuje nas gościnnie do Swego serca płonącego miłością do nas. Jeżeli nie wykażemy woli wyruszenia razem, ramię w ramię, to możemy się potknąć. Ale, mimo że możemy upaść, w naszym

The Letters of St. John are masterpieces of divine love, describing to us what perfection in fraternal charity requires. No Christian, surely no Knight of Malta can ever overlook these Letters which form, as it were, the *Magna Charta* for the fulfillment of God's will in love. On the other hand, while replete with references to Christian charity, the Letters of St. Paul remain unique in their emphasis upon the need for solidarity among those who believe in Christ. Or, put it another way, those who believe in Christ – and hope in Him – and love Him are united inseparably in His Love, the basis of undying solidarity which characterizes the Christian soul.

Fraternal charity and solidarity are the heart of the common of the saints, for truly partaking of the Body and Blood of the Lord in the Eucharist we are taken up into communion with Him and one another, and made members of His one Body. Herein, too, this presence of Christ is the source and apex, the very heartbeat, of living out the Gospel in love and unity.

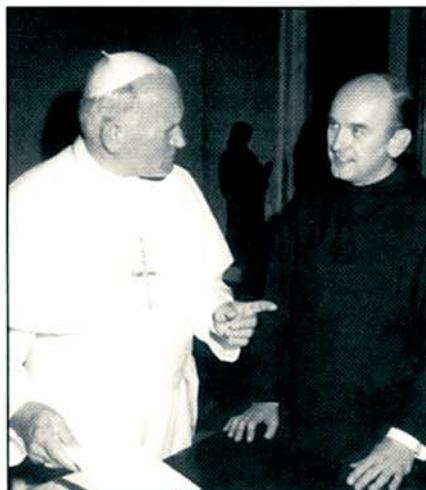
From this flows the reconciliation that must characterize the soul give to

God. Especially among the Knights, can we conceive of a good caravan unless it is united and inspired by love and solidarity. For in our human nature there are so many things that accidentally divide us and tend to alienate us one from the other. How grateful the Knight should be that it is Christ's own life and love which sets him strongly on unison with his brothers and keeps him there where they, like himself, know that alone they can do little, but together – and, above all, in Christ Jesus – they can do all things. Reconciliation is an important part of our Christian life. In fact the *Oxford English Dictionary* devotes many, many columns of entries to it. All are somehow applicable to our religious life and observance, but we are told that one form is „obsolete and rare”, namely that which would make of reconciliation something synonymous with appeasement. So, too, in our lives, in the lives of those who seek to know Christ more perfectly in their brothers, may not be.

Our fraternal charity and solidarity as Knights is strengthened in our common acceptance of God's Will and our embarking with courage upon a pilgrimage in which we have the same and unchanging purpose.

The pilgrimage we enter upon is one then, that is not individualistic, for it is pursued with our brothers in the Order of St. John, side by side, in unity of spirit, representative of God's New People, His Church.

In course of this journey we learn a great deal about forbearance, but not the grudging sort, but that born of fraternal charity. We learn mercy and a willingness to bear one another's burdens, to receive one another as Our Lord receives us with the hospitality of His heart, ablaze with love for us.

Autor z Papieżem / Author with Pope

upadku możemy dostrzec działanie Miłosierdzia Bożej Opatrzności, które potrafi obrócić nasz upadek w dobro; wtedy bowiem na kolanach, przy modlitwie spotykamy naszego brata (...) i w naszej wspólnej solidarności z Chrystusem pojednamy się.

Jak się przekonujemy, prawdziwa miłość nie jest zwykłą dobrą wolą, ani zwykłą zmysłową radością czy zadowoleniem, które wynika z czyniejszej obecności: przeciwnie, prawdziwa miłość, która bierze swój początek z miłości Chrystusa ma tę właściwość, że przenika wszystko co czynimy, jest samym życiem i inspiracją wszelkiego dobra. To jest jedyny rodzaj miłości – *agape* i *charis* – wynikający z boskiego nakazu, bezinteresowna, pełna wdzięczności, ożywiająca miłość. Chrystusowa Boska miłość do Jego Kościoła (*Ef. 5*) winna nam służyć za wzór względem Zakonu i braci. Ta miłość poświadczona (...) że Chrystus nieustannie uświęca Świątynię Oblubienicę – Kościół św. Miłość, którą powinniśmy naśladować jest nie skomplikowana, to znaczy, że posiada pewną prostotę, jak zapewnia św. Bernard. Ta miłość sprawia, że głębiej doceniamy naszą solidarność w Chrystusie i Bożej wiekuisty zamiar wypełniany przez Chrystusa (*Ef. 1,II*).

Chrześcijańska miłość i braterska solidarność muszą być zbudowane na powszechnym posłuszeństwie woli Bożej, inaczej nie przetrwają. Św. Benedykt kiedyś powiedział „Niech bracia będą posłuszní jeden drugiemu”. Mógł się tak wyrazić, bo posłuszeństwo było dla niego równoznaczne z miłością. Kawaler także powinien starać się uprzedzać potrzeby duchowe i materialne jego braci w Zakonie. W swoim otoczeniu, w pokoju ducha będzie tworzył tą solidarność i miłość, które umożliwiają jego tryumfalne zwycięstwo pod sztandarem Chrystusa Króla.

Tłumaczenie nieautoryzowane

Unless we are willing to embark together, shoulder to shoulder, we may falter. But, sometimes, despite the fact, that we may fall, we may see in our fall God's providential mercy working it to good, for there, on our knees, in prayer, we meet our brother on our own level and in our common solidarity with Christ, we are reconciled.

True love, one learns, is not mere good will, nor simple sensual joy or satisfaction in the presence of another: indeed, true love, born of the love of Christ, diffusive of itself is a power that suffuses everything we do, is the very life and inspiration of all that is good. It is the only kind of love – *agape* plus *charis* – within the divine mandate, a selfless grateful love which is generative. The divine love of Christ for His Church (*Eph 5*) should serve as the archetype for our love of our Order and our brothers. This love signifies in the economy of our redemption and final glorification that Christ does not cease to sanctify His Spouse, the Church. This love, which we must emulate, is unsophisticated, that is, it is not deprived of its simplicity, as St. Bernard would attest. This love gives birth to a deeper appreciation of our solidarity in Christ and of God's age-long purpose in Christ (*Eph 1,II*).

Further, Christian charity, fraternal solidarity, must be built upon a common acceptance in obedience of the will of God. Otherwise it will flounder. St. Benedict once said, „Let the brothers obey one another,” and he was able so to express himself for he saw obedience as interchangeable with love. The Knight too must seek to anticipate the spiritual and material needs of his brothers in the Order. At home and in peace, he will build that solidarity and charity which will make possible his victory and triumph under Banner of the King in the field.

Krzysztof Moczurad

OBCHODY JUBILEUSZU 900-LECIA ZAKONU ŚWIĘTEGO JANA JEROZOLIMSKIEGO - UDZIAŁ Z.P.K.M. W PIELGRZYMCE ZAKONU NA MALTĘ I RODOS.

900TH ANNIVERSARY OF THE ORDER OF SAINT JOHN OF JERUSALEM – THE ROLE OF THE POLISH ASSOCIATION OF SMOM IN THE PILGRIMAGE TO MALTA

W 1998 roku rozpoczęły się uroczystości jubileuszu 900-lecia istnienia Zakonu św. Jana. Pierwszym etapem obchodów jubileuszowych stała się pielgrzymka, członków Zakonu na Maltę, na której Zakon założył swoją siedzibę po opuszczeniu wyspy Rodos. Maltę oraz przylegające do niej wyspy Gozo i Comino oraz miasto Tripoli wygnani z Rodos otrzymali w 1530 roku od cesarza Karola V i pozostańi na niej aż do roku 1798, tj. do czasu zajęcia wyspy przez Napoleona.. Okres obecności Zakonu na Malcie to także czasy Jego świetności. Zakon posiada wtedy potężną flotę, a galery Zakonu skutecznie przecistawiają się okrętom otomańskim, dominując na Morzu śródziemnym. Powstające wówczas fortyfikacje, fort św. Elma i św. Anioła i wreszcie sama stolica La Valletta, nazwana tak od imienia chyba największego pośród Wielkich Mistrzów Zakonu, stały się dzięki ufortyfikowaniu pra-

The year 1998 was a jubilee year of the Order of Saint John celebrating its 900th anniversary. The celebrations started with a pilgrimage to Malta where the Order settled after it had left Rhodes Island.

Emperor Charles V gave Malta and the adjacent islands Gozo and Comino as well as the town of Tripoli to the exiles of Rhodes in 1530. It remained in their hands until 1798 when Napoleon invaded the islands.

The presence of the Order in Malta coincided with the period of its splendour. The Order owned a powerful navy, and galleys of the Order successfully withstood the attacks of Turkish ships, dominating in the Mediterranean.

The then fortifications, St Elm's and St Angel's forts, and the capital La Valletta named after probably one of the greatest Grand Masters of the Order made the island almost impregnable. The

wie nie do zdobycia. Zakon skutecznie odpiera ataki Turków w kolejnych latach 1547, 1551 i wreszcie w 1565 roku, w którym to roku Malta przeżyła największe i praktycznie ostatnie oblężenie tureckie. Nie tylko działania wojenne przynoszą chwałę Zakonowi. Wprowadza on na wyspie program prac publicznych, polepszających warunki bytowe rdzennych mieszkańców. Zachęca artystów z różnych zakątków Europy do pracy na wyspie, dzięki czemu pozostawia bogaty spadek artystyczny i kulturalny. Do dziś w samej La Valletcie i wielu innych miasteczkach stoją wspaniałe pałace, kościoły i inne budowle. Zakon interesuje się też postępem jaki ma miejsce w innych krajach, zwłaszcza w dziedzinie medycyny, sam prowadzi liczne i niezwykle nowoczesne na tamte czasy szpitale. Od 1769 roku Malta ma własny uniwersytet. Wraz z upadkiem potęgi imperium otomańskiego, paradoksalnie, następuje pogorszenie sytuacji Zakonu. Wreszcie w 1798 roku Napoleon opanowuje wyspę, na którą Zakon już nie powróci.

Po tym krótkim wstępnie historycznym należałoby wreszcie powiedzieć o udziale Z.P.K.M. w uroczystościach jubileuszowych Zakonu św. Jana, na Malcie i w których uczestniczyła grupa 7 Kawalerów i Dam, w tym J.E. Prezydent Honorowy, Prezydent i Szpitalnik Z.P.K.M. wraz z osobami towarzyszącymi. Po przylocie w dniu 4 grudnia 1998 r. do La Valletty, zdążyliśmy jeszcze, niestety tylko na ostatnie chwile konferencji prasowej prowadzonej przez Wielkiego Kanclerza Zakonu. W dniu następnym tj. 5 grudnia w godzinach rannych po uformowaniu, w uroczystym pochodzie ponad 900 Kawalerów i Dam, przeszło do Katedry św. Jana w La Valletcie, gdzie została odprawiona w koncelebrze przez Kardynała Patrona uroczysta Msza Święta. Już sam widok kroczących w pochodzie, udekorowaną flagami i symbolami Zakonu stolicą setek Kawalerów i Dam ubranych w stroje religijne pozostawał niezatarte wrażenie. W godzinach południowych w Halu rycerskim Śródziemnomorskiego Centrum Konferencyjnego odbyło się spotkanie z Księciem i Wielkim Mistrzem J.E. Fra' Andrew Bertie i Prezydentem Republiki Malty J.E. dr Ugo Bonnici, którzy wymienili adresy okolicznościowe. W godzinach popołudniowych miał miejsce cały szereg spotkań z udziałem Ambasadorów, Wielkich Przeorów oraz Prezydentów Związków Narodowych. Natomiast w godzinach wieczornych byliśmy obecni na przyjęciu wydanym przez Prezydenta Republiki dr Ugo Bonnici, któremu zostaliśmy przedstawieni. Po tym jakże pełnym wrażeń dniu, także następny obfitował w istotne wydarzenia. W godzinach rannych wyjechaliśmy do Vittoriosa (część La Valletty), gdzie w kaplicy św. Anny w forcie św. Anioła celebrowana była Msza św. dla Wielkich Przeorów i Prezydentów Związków Narodowych. Ze względu na ograniczoną ilość miejsca pozostały członkowie Zakonu wzięli udział

Order successfully defended itself against the attacks of Turks in 1547, 1551 and the largest and practically the last one in 1565. But the Order gained fame not only in war. A programme of public work was implemented to improve the conditions of life on the island. A number of artists from various corners of Europe were invited to work on the island. In this way La Valletta and other towns can be proud of a rich heritage in culture and architecture, and we can admire beautiful palaces, churches and other buildings.

The Order was also interested in progress in other countries, especially in medicine. It opened a number of hospitals, which complied with the standards of its time. Since 1769 Malta has had its own university.

The fall of the Turkish power paradoxically meant the deterioration of the Order's situation. In 1798 Napoleon invaded the island and the Order went on exile from which it never returned.

After this brief outline of history we can concentrate on the pilgrimage of the Polish Association represented by 7 Knights and Dames, including His Excellency Honorary President, His Excellency President and Hospitaller of the Association with the accompanying persons.

On arrival in La Valletta on 4 December 1998 we had a chance

to see the last moments of the press conference held by the Grand Chancellor of the Order. In the morning next day a group of over 900 Knights and Dames formed a procession, which marched to St John's Cathedral in La Valletta and attended a solemn mass service concelebrated by Cardinal Patron. It was really impressive to see hundreds of Knights and Dames wearing religious gowns and marching along the streets decorated with flags and symbols of the Order.

In the afternoon in the Knight's Hall of the Mediterranean Conference Centre there was a meeting between His Eminence and Highness Prince and Grand Master Fra' Andrew Bertie and President of the Republic of Malta Dr Ugo Bonnici, who delivered an address.

There were also other meetings with Ambassadors, Grand Priors and Presidents of National Associations.

In the evening we were invited to a reception given by President Ugo Bonnici to whom we were introduced.

The next day was also memorable. In the morning we left to Vittoriosa (part of La Valletta), where in St Ann's Chapel in St Angel's fort we attended a holy mass for Grand Priors and Presidents of National Associations. Because of the limited space other members of the Order heard the mass celebrated in the former convent church from 1530. After the mass we visited St Angel's fort, which according to the agreement signed the day before by Grand Chancellor and Prime Minister of the Republic of Malta

Fot. Krzysztof Moczurad

w Mszy św. celebrowanej w dawnym kościele konwentualnym Zakonu z 1530 roku: Po mszy św., jej uczestnicy oglądali fort św. Anioła, który na mocy porozumienia podpisanego dzień wcześniej przez Wielkiego Kanclerza Zakonu oraz Premiera Republiki Malty dr Fenech Adami, został Zakonowi oddany w użytkowanie na 99 lat. W godzinach wieczornych uczestniczyliśmy w przyjęciu wydanym przez Wielkiego Mistrza, w Ambasadzie Zakonu w La Valletcie, gdzie mieliśmy także możliwość porozmawiania z głową Zakonu Maltańskiego oraz zrobienia szeregu zdjęć.

Dzień następny, 7 grudnia był już ostatnim dniem uroczystości jubileuszowych, które tym razem odbyły się w starej stolicy Malty - Mdinie. I znowu jak w La Valletcie, pochód Kawalerów i Dam w strojach religijnych przeszedł ulicami miasta do Katedry św. Pawła, gdzie koncelebrowana była uroczysta Msza św., a po niej, jeszcze wizyta w Muzeum Katedralnym i wreszcie spacer wokół tzw. „cichego miasta”. Na zakończenie pobytu na Malcie członkowie Zakonu gosczeni byli przez Prezydenta i Zarząd Związku Narodowego Malty w jednym z nowoczesnych hoteli. Nasz pobyt na Malcie, to jednak nie tylko udział w uroczystościach jubileuszowych, które na każdym pozostały ogromne wrażenie. To także wycieczki jakie odbyliśmy, zwiedzając zarówno Maltę jak i wyspę Gozo. Kolorystyczny wysp (budynki w słońcu w kolorze złota dzięki temu, że wszystkie budowane są i okładane tutejszym kamieniem, którym jest tuf wulkaniczny) ich specyficzna uroda, mili mieszkańców, sprawili, że podczas całego pobytu czuliśmy się znakomicie. Trudno w kilku słowach opisać zwiedzane przez nas miejsca. Wspomnę tylko, że zwiedziliśmy m.in.: Pałac Wielkich Mistrzów (sama La Valletta jest miastem pałaców) projektowany przez maltańskiego architekta Oirdamo Cassara, w Pałacu znajdują się liczne pamiątki świadczące o wielkości Zakonu, katedrę św. Jana, której ściany pokryte są złoconym wapieniem a posadzka posiada ponad 400 płyt grobowych z herbami. Na Malcie można również prześledzić ewolucję prehistorycznych świątyń. Dzieje się tak zwłaszcza dzięki megalitycznym konstrukcjom z Tarxien: Uroki przyrody i krajobrazu można podziwiać na zachodnim brzegu wyspy oglądając tzw. Niebieską Grotę, gdzie kolor morza jest intensywnie błękitny. W miejscowości Mosta, w centrum wyspy podziwialiśmy monumentalny kościół z czwartą co do wielkości kopułą w Europie (jeszcze większą kopułę po-

Dr Fenech Adami was given for use by the Order for 99 years. In the evening we met at the reception given by Grand Master in the Embassy of the Order in La Valletta, where we had an opportunity to speak to Head of the Order and take a number of photographs.

The day of 7 December was the last day of jubilee celebrations, which were held in the former capital of Malta – Mdina. Like in La Valletta, a procession of Knights and Dames in religious gowns was formed, which marched to St Paul's Cathedral, where a holy mass was concelebrated. After the mass we visited the Cathedral

Museum and walked around the "silent city". At the end of the visit to Malta President and Board of the Maltese National Association received the members of the Order.

During our stay in Malta we did not only attended jubilee events, which were really impressive, but we also made several tours of Malta and Gozo. The colour of the islands (houses are built of tuff, which is gold in the sunshine), their specific beauty, hospitable inhabitants made us feel at home.

It is difficult to describe briefly all places we saw. One of the most important places was the Palace of Grand Masters (La Valletta is a town of palaces) designed by a Maltese architect Oirdamo Cassara. In the Palace there are a lot of tokens reflecting the splendour of the Order: St John's

cathedral, whose walls are covered with gold plated limestone, and the floor is decorated with over 400 tomb tiles with coats of arms.

An evolution of prehistoric sanctuaries can also be followed in Malta, especially in Tarxien, where there are megalithic constructions.

The beauty of the nature and landscape can be admired on the western side of the island watching the so-called Blue Cave, where the colour of the sea is azure.

In Mosta, in the centre of the island we saw a monumental church with the fourth largest dome in Europe (even a larger dome could be seen on the island of Gozo).

We spent one day of our tour on the island of Gozo, where we went by a ferry, and visited a cathedral, Ta'Pinu Sanctuary, the so-called Ggantija sanctuary and its megaliths with a history of over 5000 years, and a few small villages.

dziwialiśmy na wyspie Gozo). Dodatkowy dzień pobytu przeznaczyliśmy m.in. na zwiedzanie wyspy Gozo, dokąd popłynęliśmy promem., zwiedzając m.in. Katedrę w centrum wyspy, Sanktuarium Ta'Pinu, oraz kilka małych miasteczek. Na Gozo oglądaliśmy także tzw. świątynię Ggantija sprzed ponad 5000 lat, podziwiając megality. I tak po 6 pełnych wrażeń dniach powróciliśmy do Polski.

W niespełna rok później, w październiku 1999 roku, kontynuowane były uroczystości jubileuszu 900-lecia Zakonu św. Jana, tym razem na wyspie Rodos, na której Zakon pozostawał od 1310 roku, zdobywając także suwerennosć terytorialną i zakładając własne państwo, po uprzednim 19-letnim pobycie na Cyprze i wcześniejszym w Ziemi świętej - aż do 1530 roku, kiedy to na pokładzie czterech okrętów Wielki Mistrz de l'Isle Adam wraz ze świętą, po opuszczeniu wyspy wylądowali w Messynie, we Włoszech. Oficjalne zaakceptowanie przez Papieża przejęcia przez Zakon Św. Jana wyspy Rodos oznaczało powstanie suwerennego państwa zakonnego. W następnych latach Zakon i jego flota stały się liczącą potęgą na Morzu śródziemnym. Okres pobytu Zakonu na Rodos w XV wieku to także jego konfrontacja z islamem, z której to konfrontacji Zakon przez długi czas wychodził zwycięsko aż do lat dwudziestych XVI wieku. Uroczystości jubileuszowe na Rodos były skromniejsze aniżeli na Malcie i wzięło w nich udział około 350 Kawalerów i Dam, członków Zakonu Maltańskiego. Udział wzięła także delegacja Z.P.K.M. złożona z siedmiu Kawalerów i Dam, z Prezydentem Honorowym, Prezydentem i Szpitalnikiem oraz osoby towarzyszące. W dniu 9 października 1999 r. w godzinach rannych zwiedzaliśmy dawny Pałac Magistralny Zakonu, w którym znajduje się m.in. Muzeum związane z działalnością Zakonu podczas jego pobytu na Rodos. W godzinach popołudniowych zwiedzanie „Walled Town” zakończyło nasz pierwszy dzień pobytu na wyspie. W dniu następnym nastąpił wyjazd na górę Filermo (krętą drogą wokół góry), gdzie w ogrodzie kaplicy Matki Boskiej z Filermo (ze względu na niewielką ilość miejsca w samej kaplicy), patronki Zakonu, Kawalerowie i Dam wraz z Wielkim Mistrzem i Radą Suwerenną uczestniczyli w uroczystej Mszy Świętej koncelebowanej. Podczas Mszy świętej obok ołtarza ustawniony został obraz Matki Boskiej z Filermo, będący kopią zaginionego przed laty oryginału. Podniosła Msza święta, cudowne otoczenie i przyroda na górze Filermo oraz piękna pogoda dopełniłyastroju tej uroczystości. W godzinach popołudniowych wyjechaliśmy do odległego o około 80 km Lindos, zwiedzając pięknie położone miasteczko, akropol oraz dawny zamek Zakonu, zaś w godzinach wieczornych uczestniczyliśmy w przyjęciu wydanym przez Wielkiego Mistrza dla uczestników pielgrzymki. Cały nasz pobyt na Rodos poza uroczystościami jubileuszowymi zapelniony był zwiedzaniem, a także m.in. kąpielą w morzu, co niewątpliwie, ze względu na porę roku, stanowiło miły akcent naszego pobytu. W dniu 11 października nasza grupa opuściła Rodos, kontynuując pielgrzymkę i udając się do Ziemi świętej. Ze względu na szczupłość miejsca i zakreślone ramy Biuletynu, o pielgrzymce Z.P.K.M. do Ziemi Świętej - w następnym numerze.

After 6 days full of memorable events we returned home.

Almost a year later in October 1999 the 900th anniversary of St John's Order was continued on Rhodes. It was the seat of the Order from 1310, when after 19 years in Cyprus and earlier in the Holy Land the Order gained territorial sovereignty and set up its own state until 1530, when on board of four ships Grand Master de l'Isle Adam with his followers landed in Messina in Italy. The Pope formally approved the taking over the island by the Order, which signified the beginning of the sovereign monastic state. In the following years the Order and its navy became a power in the Mediterranean. The presence of the Order on Rhodes in the 15th century meant also a confrontation with Islam, the confrontation that until the 20ies of the 16th century was victorious for the Order. Jubilee celebrations on Rhodes were on a smaller scale than in Malta. A group of 350 Knights and Dames, members of the Order of Malta was present on the island. There was also a group of seven representatives of the Polish Association, including its Honorary President, President and Hospitaller with the accompanying persons. On 9 October 1999 we first visited the former Magistry Palace of the Order where there is a museum documenting the activity of the Order on Rhodes. In the afternoon we made a tour of the Walled Town.

The next day we went on Mount Philerimos (climbing hairpin bends), where in the garden of the Chapel of Madonna of Philerimos, patroness of the Order (because of the limited space in the chapel), the Knights and Dames together with Grand Master and Sovereign Council attended a holy mass. The painting of Madonna of Philerimos, a copy of the missing original was placed close to the altar. The solemn mass service, beautiful surrounding and nature on the mount

of Philerimos and wonderful weather made the day unforgettable. In the afternoon we went to Lindos 80 km away and visited this beautifully situated village, acropolis and the former castle of the Order, and in the evening we met at the reception given by Grand Master in honour of the pilgrims.

Apart from jubilee events we spent our time on Rhodes visiting places. Because of the time of the year swimming in the sea was a great attraction.

On 11 October we left Rhode Island, and continued our pilgrimage in the Holy Land. Because of the limited space in the Bulletin the pilgrimage of the Polish Association to the Holy Land will be described in the next issue.

Działalność Specjalistycznej Przychodni Onkologicznej Fundacji św. Jana Jerozolimskiego „Pomoc Maltańska” przy parafii pod wezwaniem Św. Jana Jerozolimskiego za Murami w Poznaniu

Activities of the Specialized Oncological Clinic of the Foundation of St. John of Jerusalem at the Parish of St. John of Jerusalem Beyond the Walls in Poznan.

„Gdy Bóg jest na pierwszym miejscu, wówczas wszystko jest na właściwym miejscu”

św. Augustyn.

Jeśli wierzyć Długoszowi szpital-hospicjum przy późniejszym kościele św. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu założono dokładnie 6 maja 1170 roku, zaś joannitów sprowadzono do jego obsługi siedemnaście lat później, w 1187 roku. Inicjatorami i fundatorami tego przedsięwzięcia byli - książę wielkopolski Mieszko III Stary i biskup poznański Radwan. Przez pewien czas oprócz przytułu-hospicjum (*xenodochium*), przy kościele św. Jana działał jeszcze szpital dla ubogich chorych (*hospitale*). Analiza ocalałych dokumentów pozwala wysnuć ostrożne przypuszczenie, że w takiej czy innej formie obiekt taki utrzymywany był przy powstałej komandorii do końca jej istnienia, to znaczy do śmierci ostatniego komandora Andrzeja Marcina Miaskowskiego w roku 1832, a nawet dłużej - jego istnienie poświadczane jest jeszcze w roku 1838.

Przyczyną zaprzestania działalności charytatywnej Zakonu Maltańskiego w Poznaniu była kasata komandorii przez pruskich zaborców. Przemiany zapoczątkowane w roku 1989 pozwoliły znów myśleć o zinstytucjonalizowaniu działalności polskich kawalerów maltańskich w kraju. Już w 1988 roku w Poznaniu i Radzewicach podczas uroczystych obchodów 800-lecia Komandorii Poznańskiej proboszcz parafii św. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu Ks. Kan. Dr Kazimierz Królak w rozmowie z ówczesnym Szpitalnikiem ZPKM Adamem hrabią Zamyskiem i jedynym w tym czasie kawalerem maltańskim w Wielkopolsce Marcinem Libickim, zaproponował nawiązanie do tradycji i powrót do korzeni - założenie placówki zdrowia Związku Polskich Kawalerów Maltańskich przy parafii św. Jana Jerozolimskiego za Murami, w miejscu gdzie załoga komandorii poznańskiej opiekowała się chorymi i nędzarzami. Myśl ta zyskała akceptację JE Arcybiskupa Metropolity Poznańskiego Jerzego Stroby po złożeniu mu w 1990 roku wizyty przez ówczesnego Prezydenta ZPKM śp. Jana hrabiego Badeniego. Pomysł utworzenia specjalistycznej przychodni onkologicznej wykryształował się w rozmowie ks. kan. dr. Kazimierza Królaka i Marcina Libickiego z dr Grażyną Zengteler, która skompletowała zespół współpracowników i zajęła się przygotowaniem strony medycznej przychodni. Dnia 9 maja 1992 roku została podpisana umowa pomiędzy parafią św. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu, reprezentowaną przez jej proboszcza Ks. kan. dr. Kazimierza Królaka, a Fundacją św. Jana Jerozolimskiego »Pomoc Maltańska«, z jej prezesem Mikołajem księciem Radziwiłłem. Umowa przewidywała powołanie przez Fundację przychodni, która będzie pracowała w ramach działalności opiekuńczo-charytatywnej parafii. Po rocznych przygotowaniach i pracach adaptacyjnych uzyskanych pomieszczeń dla potrzeb medycznych, w czym walnie przyczynił się przyjęty do Zakonu Maltańskiego w 1993 roku Aleksander Taczanowski, w dniu 20 kwietnia 1993 roku uroczyście zainaugurowano działalność nowej placówki. Dzięki pomocy Damy Maltańskiej Jolanty hrabiny Mycielskiej przychodnia uzyskała od pana T.H. Coppersa z Belgii aparat mammograficzny, umożliwiający rozpoczęcie diagnostyki i profilaktyki raka piersi u kobiet w Wielkopolsce,

gdzie częstość występowania tego nowotworu jest najwyższa w porównaniu

“When God is in first place, then everything else is in its proper place”

St. Augustine.

If one is to believe Jan Długosz, the hospital-shelter at what would later become the church of St. John of Jerusalem in Poznan was founded precisely on May 6th 1170, and the Hospitallers of St. John were invited to serve in it seventeen years later, in 1187. The initiators and financial sponsors of this enterprise were the Duke of Wielkopolska Mieszko III the Aged, and Radwan, the Bishop of Poznan. For a time, besides the shelter (*xenodochium*), there was also at the Church of St. John a hospital for indigent patients (*hospitale*). An analysis of surviving documents allows one to cautiously reach the conclusion that such a facility, in one form or another, was supported throughout the existence the Poznan Commandery, that is until the death of the last Commander Andrzej Marcin Miaskowski in 1832, and even longer – the facility is still mentioned as existing in 1838.

The reason for the cessation of the charitable activities of the Order of Malta in Poznan was the abolishment of the Commandery by the Prussian occupiers. The political changes beginning in 1989 allowed the possibility of again resuming institutional activities of Polish Knights of Malta in their home country. Already in 1988, during ceremonies marking the 800th anniversary of the Poznan Commandery in Poznan and Radzewice, the pastor of the Parish of St. John of Jerusalem, Rev. Canon Kazimierz Królak proposed to the then Hospitaller of ZPKM, Adam Count Zamyski, and to the

only, at the time, Knight of Malta in Wielkopolska, Marcin Libicki, a return to traditional roots of the Order – the establishment of a health care facility by the Polish Association of the Knights of Malta at the Parish of St. John of Jerusalem Beyond the Walls, on the spot where members of the Poznan Commandery had cared for the sick and indigent. This idea was accepted by H. E. Jerzy Stroba, Metropolitan Archbishop of Poznan, after he was visited in 1990 by the then President of ZPKM, the late Jan Count Badeni. The concept of creating a specialized oncological out-patient clinic was established in conversations of Rev. Canon Kazimierz Królak and Marcin Libicki with Dr. Grażyna Zengteler. She organized a team of collaborators and was responsible for the medical aspects of the clinic. On May 9, 1992, an agreement was signed between the Parish of St. John of Jerusalem in Poznan, represented by its pastor Rev. Canon Kazimierz Królak, and the Foundation of St. John of Jerusalem "Pomoc Maltańska," represented by its president, Mikołaj Prince Radziwiłł. The agreement called for the creation by the Foundation of an out-patient clinic which would operate as part of the charitable activities of the parish.

After a year of preparations, including the adapting of the physical

niu z innymi regionami kraju. Od 11 stycznia 1994 roku przychodnia została wpisana decyzją Wojewody Poznańskiego do rejestru niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, zyskując prawo wystawiania zwolnień lekarskich i prawo orzecznictwa respektowanego przez instytucje i urzędy państwe.

Przychodnia nasza jest pierwszym niepublicznym zakładem opieki zdrowotnej w Wielkopolsce - numer rejestru 0001. W 1995 roku parafia przekazała przychodni dodatkowe dalsze pomieszczenia o łącznej powierzchni 50 m². Nowe lokale zostały zaadaptowane na poczekalnię, gabinet zabiegowy i gabinet zwykły. Tak więc obecnie dysponujemy recepcją, poczekalnią, gabinetem zabiegowym, gabinetem z aparaturą mammograficzną wraz z ciemnią, dwoma gabinektami zwykłymi (w jednym z nich umieszczono aparat ultrasonograficzny) i aneksem sanitarnym. Pracę w przychodni koordynuje jej Rada w składzie- ks. kan. dr Kazimierz Królak, dr Grażyna Zentegler, Marcin Libicki, Aleksander Taczanowski, dr Maciej Koszutski i Maciej Heydel. W działalność przychodni zaangażowało się bezpośrednio 60 osób, w tym 28 lekarzy, którzy pracę wykonują nieodpłatnie. Pracę stałej obsady wspiera 11 lekarzy-konsultantów, z następujących dziedzin: dermatologia, endokrynologia, gastroenterologia, kardiologia, pulmonologia, torakochirurgia, laryngologia, psychiatria i urologia. Przychodnia czynna jest od poniedziałku do piątku od godz. 13-ej do 18-ej, a dodatkowo w środy i czwartki od 10-ej do 12-ej. Od października 1996 roku w gabinecie zabiegowym rozpoczęto wykonywanie drobnych zabiegów chirurgicznych w znieczuleniu miejscowym. Pacjenci kierowane są na leczenie operacyjne do Oddziału Chirurgicznego Kliniki Onkologii Akademii Medycznej w Poznaniu oraz do Oddziału Chirurgicznego Szpitala Wojskowego w Poznaniu. Badania histopatologiczne wykonywane są częściowo na miejscu (badania śródoperacyjne i punkcje cienkoiglowe). Pozostale badania wykonywane były początkowo w Zakładzie Patologii Nowotworów Akademii Medycznej w Poznaniu, a obecnie w Pracowni Patomorfologii Szpitala Wojskowego w Poznaniu.

Innym ważnym aspektem pracy przychodni są profilaktyczne badania ginekologiczne wraz z oceną wymazów cytologicznych szyjki macicy, wykonywane w naszej przychodni 3 razy w tygodniu. Należy również wspomnieć o dodatkowych akcjach przeprowadzanych zwykle w soboty, kiedy większe grupy kobiet są poddawane badaniom onkologicznym, ginekologicznym i radiologicznym (mammografie i ultrasongrafie). Dotychczas w ten sposób przebadano duże grupy kobiet pracowników Powszechniej Kasy Oszczędności Banku Państwowego w Poznaniu, Przedsiębiorstwa Robót Komunikacyjnych S.A. w Poznaniu, Szkoły Specjalnej im. Kawalerów Maltańskich przy Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze koło Zielonej Góry, Korporacji Rolnej im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Czempińcu oraz mieszkańców Choszczna i okolic. Efekty pracy przychodni przedstawiono w tabeli.

facilities to the needs of a medical practice (to this, a great contribution was made by Aleksander Taczanowski, admitted to the Order of Malta in 1993), the activities of the new facility were ceremoniously inaugurated on April 20, 1993. Thanks to the assistance of Dame of Malta Jolanta Countess Mycielska, the clinic received a mammograph from Mr. T. H. Coppers of Belgium. This allowed the clinic to begin the diagnostic and preventive care of breast cancer among the women of Wielkopolska, where the incidence of this type of malignancy is higher than in other regions of Poland. On January 11 1994, by a decision of the Voyevoda of Poznan, the clinic was registered as a non-public health care facility, thus gaining the right to issue certificates of medical leave and provide medical opinions recognized by government offices and institutions. Our clinic is the first non-public medical care facility in Wielkopolska – its registration number is 0001. In 1995, the Parish granted to the clinic an additional 50 sq. m. of space, which was used for a waiting room, treatment room and examination room. At present, our facilities consist of a reception room, waiting room, treatment room, mammography room with darkroom, two examination rooms (one containing an ultrasonograph) and a sanitation annex.

The activities of the clinic are coordinated by its Council, consisting of Rev. Canon Kazimierz Królak, Dr. Grażyna Zentegler, Marcin Libicki, Aleksander Taczanowski, Dr. Maciej Koszutski and Maciej Heydel. The staff working directly at the clinic consists of 60 persons, including 28 doctors of medicine who provide their services gratis. The permanent staff is supported by 11 consulting doctors with such specialties as dermatology, endocrinology, gastroenterology, cardiology, pulmonology, thoracic surgery, laryngology, psychiatry and urology. Operating hours are 13:00 to 18:00 Mondays through Fridays, and additionally 10:00 to 12:00 on Wednesdays and Thursdays. Since October 1996, the treatment room has been used for performing minor surgeries under local anesthesia. For major surgeries, patients are referred to the Surgical Department of the Oncology Clinic of the Medical Academy in Poznan, and to the Surgery Department of the Military Hospital in Poznan.

Another important type of treatment at the clinic is preventative medicine, including the evaluation of Papp smear tests for cervical cancer, performed at the clinic three times a week. We should also mention additional activities usually conducted on Saturdays, when larger groups of women are given oncological, gynecological and radiological (mammography, ultrasound) tests. To date, such tests have been given to groups of employees of PKO Bank in Poznan, Communication Enterprises in Poznan, the Knights of Malta Special School at the Medical Center for Children and Adolescents in Zaborze near Zielona Góra, the Gen. Dezydery Chłapowski Agricultural Corporation in Czempiń, and to the inhabitants of Choszczno and vicinity. The extent of the clinic's activities is presented in the following table.

	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	VI rok
Liczba pacjentów	1438	3501	5728	6611	7310	6126
liczba wizyt u -onkologa		2505	3630	3512	3084	4641
-ginekologa		783	1425	724	883	1017
-u internisty		141	463	260	226	1380
-ortopedы					31	
-psychiatry					38	
-konsultantów		72	139	125	71	20
liczba pacjentów kierowanych do szpitala	87	98	180	137	153	189
liczba badań mammograficznych	353	503	1247	1222	1347	3617
liczba badań USG	77	95	257	658	501	1282
Liczba biopsji cienkoiglowych z oceną cytologiczną	94	204	344	371	379	655
Liczba badań cytologicznych szyjki macicy	390	512	883	550	676	605
Liczba zabiegów operacyjnych na miejscu				15	65	52
Liczba chorych objętych opieką hospicyjną	4	2	2	1		
Badania EKG				140	1000	210
Biopsje cienkoiglowe pod kontrolą mammografii				76	50	42

	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6
No. of patients	1438	3501	5728	6611	7310	6126
No. of visits to:						
- oncologists		2505	3630	3512	3084	4641
- gynecologists		783	1425	724	883	1017
- internists		141	463	260	226	1380
- orthopedic doctors					31	
- psychiatrists					38	
- consulting doctors		72	139	125	71	20
Referrals to hospitals	87	98	180	137	153	189
Mammographies	353	503	1247	1222	1347	3617
Ultrasound	77	95	257	658	501	1282
Fine needle aspiration biopsies with cytologic examination	94	204	344	371	379	655
Cytologic examination of the cervix	390	512	883	550	676	605
Surgeries performed on-site				15	65	52
Patients under hospice care	4	2	2	1		
Electrocardiograms				140	1000	210
Mammography guided fine needle aspiration biopsies				76	50	42

Praca charytatywna przychodni była wspomagana przez ofiarność osób prywatnych, fundacji i przedsiębiorstw. Wśród firm wspierających pracę przychodni należy wymienić: Bank PKO BP w Poznaniu z dyrektorem Jerzy Kepolem, Wielkopolski Bank Kredytowy z prezesem Jackiem Kseniem, Przedsiębiorstwo „Polmos” w Poznaniu z dyrektorem Januszem Kujawińskim, Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych S.A. w Poznaniu z prezesem Antonim Zywertem, Fundację im. Waldemara Zysa z prezesem Władysławem Zysem, Przedsiębiorstwo British Petroleum Polska, konsula honorowego Królestwa Holandii w Poznaniu Andrzeja J. Gawrońskiego, państwa Dorotę i Ewalda Rabenów, właścicieli firmy Raben Logistic, pana prezesa Korporacji Rolnej im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Czempiniu Ryszarda Maćkowiaka oraz pana prezesa Pawła Turno. Osborne wyrazy wdzięczności należą się Malcie Niemieckiej, a w szczególności Lotharowi hr. von und zu Hoenbroech. Skutkiem wizyty w przychodni 22 lutego 1998 roku dr. J.H.C.L. Hendriksa z Uniwersytetu w Nijmegen - eksperta Centrum Screeningowej Diagnostyki Raka Piersi w Holandii oraz dr. I.N.M. Maasa, która nastąpiła dzięki inicjatywie Damy Maltańskiej Jolanty Mycielskiej, otrzymaliśmy od Urzędu Gubernatora Prowincji Północnej Brabantii (utrzymująccej partnerskie stosunki z Wielkopolską) kolejny nowoczesny mammograf. Uroczyego przekazania daru dokonał w dniu 16 czerwca 1999 prezydent Zespołu Regionów Europejskich w Północnej Brabancji Lambert van Nistelrooij. Dowodem uznania dla wolontariuszy pracujących w przychodni jest obecność na rocznych uroczystościach jubileuszowych przedstawicieli władz wojewódzkich oraz miejskich, jak wojewoda poznański (obecnie wielkopolski) Maciej Musiał, prezydent Poznania dr Wojciech Szczęsny Kaczmarek, przewodnicząca Rady Miejskiej dr Jadwiga Rotnicka, wiceprezydent Poznania dr Andrzej Grzybowski. W 1996 roku przychodnię zwiedzały: pani Teresa Tarnowska z Fundacji Americares oraz pani Lisa Rey, małżonka ówczesnego ambasadora Stanów Zjednoczonych Ameryki w Polsce. Dwukrotnie w tych obchodach uczestniczył JE Arcybiskup Metropolita Poznański Juliusz Paetz, który 26 czerwca 1999 celebrował Mszę św. w intencji personelu przychodni w kościele pod wezwaniem Św. Jana Jerozolimskiego za Murami w Poznaniu. O znaczeniu, jakie władze zakonne przypisują działalności poznańskiej placówki świadczy obecność na uroczystościach rocznicowych kolejnych Prezydentów ZPKM JE Władysława hrabiego Tarnowskiego i JE Juliusza hrabiego Ostrowskiego, a także dwukrotna wizyta ambasadora Zakonu Maltańskiego w Rzeczypospolitej Polskiej JE Francois de Waresquel. 29 lipca 1996 przychodnię wizytował Wielki Szpitalnik Zakonu JE Albrecht baron von Boeselager. Miłym akcentem i wyrazem uznania dla wolontariuszy Przychodni Onkologicznej »Pomoc Maltańska«, było zaproszenie w dniu 15 września 1999 roku przez wiceprezydenta miasta dr. Andrzeja Grzybowskiego do poznańskiej Palmiarni, gdzie wszyscy zaangażowani w pracę charytaną przychodni otrzymali pamiątkowy list z podziękowaniami od władz miasta oraz grafikę z widokiem Poznania. A oto dwie opinie pozostawione w przychodnię księdze pamiątkowej: profesora Jana Nielubowicza, Kawalera Maltańskiego: „Przychodnia Maltańska, a przede wszystkim bezinteresowność ludzi tam pracujących, których zebrało się tak wielu, zrobiło na mnie ogromne wrażenie pozostając stale w mych myślach. Jest to przykład tego co można zrobić mając dobrą wolę i szlachetne побudki w sercu. Serdecznie gratuluję i życzę dalszego rozwoju przychodni” oraz pani Elisabeth Skouras-Huttinger z Fundacji Life-Line: „Było dla mnie szczególną niespodzianką zwiedzenie tej przychodni, a także wizja dr Zengteler... atmosfera w przychodni jest nadzwyczajna: życzliwość, czystość, jasność, w szczególności w porównaniu z innymi szpitalami, które zwiedzałam”.

The charitable work of the clinic has been assisted by the generosity of individuals, foundations and enterprises. Among those that support the work of the clinic we should mention: PKO Bank in Poznan, with its director Jerzy Kepel; Wielkopolski Credit Bank with president Jacek Ksen; the "Polmos" Company in Poznan with president Janusz Kujawiński; Communication Works Corporation in Poznan with president Antoni Zywert; the Waldemar Zys Foundation with president Władysław Zys; British Petroleum Polska; the Honorary Consul of the Kingdom of the Netherlands in Poznan, Mr. Andrzej J. Gawroński; Mr. Ewald and Mrs. Dorota Raben, proprietors of the firm Raben Logistic; Ryszard Maćkowiak, president of the Gen. Dezydery Chłapowski Agricultural Corporation in Czempin; and president Paweł Turno. Separate expressions of gratitude need to be addressed to the German Association of the Knights of Malta, especially to Lothar Graf von und zu Hoensbroech. Thanks to the initiative of Dame of Malta Jolanta Mycielska, the clinic was visited on February 22 1998 by Dr. J.H.C.L. Hendriks from the University of Nijmegen – an expert from the Screening Center for Breast Cancer Diagnostics in the Netherlands, and by Dr. I.N.M. Maas. As a result of this visit, we received from the Office of the Governor of the Province of North Brabant (which is a partner region to Wielkopolska) an additional

modern mammograph. The gift was ceremoniously presented on June 16 1999 in North Brabant by Lambert van Nistelrooij, the President of the Federation of European Regions. As evidence of their appreciation for the volunteer workers of the clinic, representatives of Voivodship and city authorities attend the annual anniversary observances at the clinic. These have included the Voivoda of Poznan (now of Wielkopolska) Maciej Musiał, Poznan City President Dr. Wojciech Szczęsny Kaczmarek, the chairperson of the City Council Dr. Jadwiga Rotnicka, Poznan City Vice-President Dr. Andrzej Grzybowski. In 1996, the clinic was visited by Mrs. Teresa Tarnowska of the Americares Foundation and Mrs. Lisa Rey, wife of the then Ambassador of the United

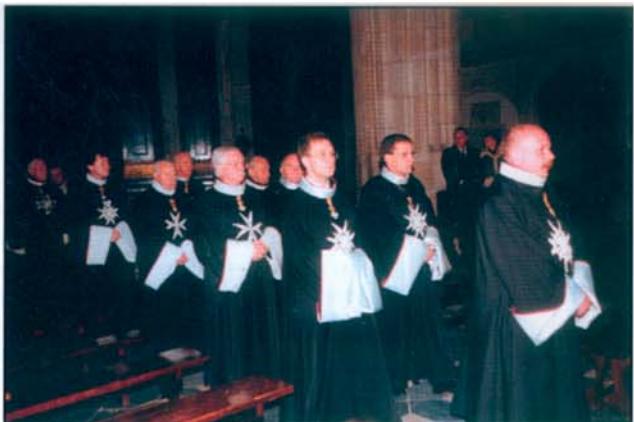
States to Poland. Twice, the anniversary observances saw the participation of H.E. Julius Paetz, Metropolitan Archbishop of Poznan. On June 26 1999 he celebrated Holy Mass in the intention of the staff of the clinic in the church of St. John of Jerusalem Beyond the Walls of Poznan. The importance of the activities of the clinic in the eyes of the authorities of the Order is attested to by the presence at the anniversary celebrations of the Presidents of ZPKM, H.E. Władysław Count Tarnowski and H.E. Julius Count Ostrowski, and by the two visits of the Ambassador of the Sovereign Order of Malta to the Republic of Poland, H.E. François de Waresquel. On July 29 1996 the clinic was visited by the Grand Hospitaller of the Order, H.E. Albrecht Baron von Boeselager. A most pleasant expression of appreciation for the volunteers of the Oncological Clinic "Pomoc Maltańska" occurred on September 15 1999, when the Poznan City Vice-President Dr. Andrzej Grzybowski invited all those engaged in charitable work at the clinic to the Poznan plant conservatory. There, they each received a commemorative letter expressing the thanks of the city authorities, and a graphic depicting a scene of Poznan.

Here are two comments recorded in the clinic's guest book: From Professor Jan Nielubowicz, Knight of Malta: "The Maltese clinic, and above all the selflessness of the people working there – of which there are so many – made a great impression on me, and will remain in my thoughts forever. It is an example of what can be accomplished by hearts filled with good will and noble motives. My sincere congratulations, with wishes for continued growth of the clinic." From Mrs. Elisabeth Skouras-Huttinger from the Life-Line Foundation: "Visiting this clinic was for me a particularly pleasant surprise, as was the vision of Dr. Zentegler... the atmosphere at the clinic is extraordinary: courtesy, cleanliness, brightness, especially in comparison with other hospitals which I have visited."

Konwent 1999 Assambly 1999

J.E. Baliw Franciszek kard. Macharski,
J.E. Abp. Marian Oleś

W Katedrze
In the Cathedral

Obrady
Session

Msza Św. w Katedrze
Holy Mass in the Cathedral

Stoją od lewej (*from left to right*): Kacper Krasicki,
Georg von Hohenberg, Stanisław Lubomirski

Procesja do Katedry
Procession to Cathedral